

Sinteza propunerilor și obiecțiilor băncilor la proiectul Hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la tratamentul riscului de credit pentru bănci potrivit abordării standardizate”

Nr. d/o	Prevederea din proiectul Regulamentului	Autorul recomandării/avizului	Recomandare	Concluzii
1	La preambulul proiectului hotărârii	Ministerul Justiției	În conformitate cu normele de tehnică legislativă, clauza de emitere a proiectului hotărârii se va completa după izvorul publicării Legii privind activitatea băncilor nr. 202 din 6 octombrie 2017 cu cuvintele „cu modificările și completările ulterioare”, deoarece, după momentul publicării, Legea dată a fost modificată și completată. La fel, se va ține cont de uzanțele normative conform cărora la indicarea datei adoptării unui act normativ cifrele 1 – 9 nu sunt precedate de cifra zero.	Se acceptă.
2	La pct.3 din proiectul hotărârii	B.C. „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” S.A.	Pentru pct.3 din Hotărâre propunem formularea în următoarea redacție: în decurs de 6 luni de la data intrării în vigoare a regulamentului indicat la pct.1 din prezenta hotărâre, băncile vor asigura conformarea activității lor, inclusiv a politicilor și regulamentelor interne cu cerințele acestuia.	Nu se acceptă. Proiectul regulamentului în cauză stabilește reguli cu privire la tratamentul riscului de credit în scopul calculării cerințelor de fonduri proprii. Ținând cont de data intrării în vigoare a proiectului Regulamentului cu privire la fondurile proprii ale băncilor și cerințele de capital, pentru proiectul în cauză se va stabili aceeași dată de intrare în vigoare și aceeași perioadă de conformare.

3		B.C. „Moldindconbank” S.A.	În hotărârea de aprobare a regulamentului e necesar a stabili un termen rezonabil, de cel puțin 3 luni, în care băncile vor asigura conformarea cu cerințele acestuia a activității lor, inclusiv a politicilor și regulamentelor interne.	Se acceptă.
4	La textul regulamentului	Ministerul Justiției	În clauza de armonizare cuvintele „cu modificările ulterioare” se vor substitui cu referința la ultimul act de modificare a Regulamentului nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și firmele de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012, precedată de cuvintele „astfel cum a fost modificat ultima dată prin”.	Se acceptă.
5			Suplimentar, sugerăm substituirea în textul proiectului a cuvântului „denominat” cu cuvântul „exprimat”, pentru a respecta terminologia utilizată în Legea nr. 62 din 21 martie 2008 privind reglementarea valutară (a se vedea art. 46 din Legea nr. 317 din 18 iulie 2003 și pct. 7 din Regulamentul privind mecanismul de armonizare a legislației Republicii Moldova cu legislația comunitară, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1345 din 24 noiembrie 2006).	Se acceptă.

6			<p>În aceeași ordine de idei, recomandăm revederea în noțiunea „finanțarea comerțului”, definită la pct. 3, a cuvântului „bonitate”, iar în anexa nr. 1 la proiectul Regulamentului a cuvintelor „deteriorării bonității debitorului”.</p>	<p>Nu se acceptă. Cuvântul „bonitate” este o noțiune larg utilizată în contextul stabilității situației financiare a debitorului, fiind utilizat în legislația în vigoare a RM, în special în Legea privind contractele de credit pentru consumatori nr.202 din 12.07.2013, precum și în actele normative ale BNM.</p>
7	<p>La preambulul regulamentului</p>		<p>Din primul alineat se va exclude izvorul publicării Legii privind activitatea băncilor, care este indicat în clauza de emiteră a proiectului hotărârii.</p>	<p>Se acceptă.</p>
8	<p>Pct.3 din regulament, noțiunile: <i>bun imobil cu destinație locativă</i> - o locuință care este ocupată de proprietarul sau de locatarul locuinței;</p> <p><i>bun imobil cu destinație comercială</i> – un oficiu sau alte sedii comerciale, scopul dominant al cărora este legat direct de desfășurarea unei activități economice.</p>		<p>Relevăm că actele normative nu sunt dicționare juridice, prin urmare, pot conține explicația noțiunilor sau termenilor care nu sunt consacrați sau pot avea înțelesuri diferite (a se vedea art. 46 alin. (7) din Legea nr. 317 din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale). Astfel, recomandăm excluderea noțiunilor „bun imobil cu destinație locativă”, „bun imobil cu destinație comercială”.</p>	<p>Nu se acceptă. Noțiunile sunt expuse în sensul proiectului regulamentului și au ca scop identificarea bunurilor imobile respective, conform unor criterii mai restrânse, pentru o cuantificare adecvată a riscului de credit și a cerințelor de fonduri proprii.</p>
9	<p><i>entitate din sectorul public</i> - un organism administrativ</p>		<p>În explicația noțiunii „entitate din sectorul public” se va utiliza sintagma „organizație necomercială” și nu</p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>fără caracter comercial subordonat administrațiilor centrale, regionale, autorităților locale sau celor care exercită aceleași atribuții ca și autoritățile regionale și locale, sau o <u>întreprindere</u> necomercială deținută sau înființată și finanțată de administrațiile centrale, regionale sau de autoritățile locale și care beneficiază de acorduri de garantare explicite și care poate include organisme autonome guvernate prin lege și aflate sub supraveghere publică;</p>		<p>„întreprindere necomercială”, or <u>întreprinderea</u> este o entitate cu caracter lucrativ.</p>	
10	<p><i>securitizare</i> - o tranzacție sau o schemă prin care riscul de credit asociat unei expuneri sau unui portofoliu de expuneri este segmentat pe tranșe, având următoarele caracteristici:</p> <p>a) plățile în cadrul tranzacției sau schemei sunt dependente de performanța expunerii sau a portofoliului de expuneri;</p>		<p>În definiția noțiunii „<i>securitizare</i>” prescripțiile ce decurg din primul alineat se vor numerota cu cifre arabe și o paranteză, în conformitate cu art. 56 alin. (6) din Legea nr. 317 din 18 iulie 2003.</p>	<p>Se acceptă.</p>

	b) subordonarea tranșelor determină modul de distribuire a pierderilor [...];			
11	<i>societate de evaluare externă a creditului (ECAI)</i>	B.C. „ProCreditBank” S.A.	Pct.3 definiția „societate de evaluare externă a creditului (ECAI)” — considerăm oportun de descifrat abrevierea ECAI;	Se acceptă.
12	Pct.5 Valoarea expunerii unui element de activ este valoarea sa contabilă rămasă după ce au fost aplicate <u>ajustări specifice pentru riscul de credit</u> în conformitate cu actul normativ al Băncii Naționale a Moldovei aferent calculului de către bănci al ajustărilor specifice și al ajustărilor generale pentru riscul de credit, <u>ajustări de valoare suplimentare</u> , precum și diminuată cu <u>alte reduceri ale fondurilor proprii aferente elementului de activ</u> în conformitate cu actul normativ al Băncii Naționale a Moldovei aferent fondurilor proprii ale băncilor și cerințelor de capital.	B.C. „Moldova Agroindbank” S.A. B.C. „Victoriabank” S.A.	Propunem reformularea pct.5 : - dacă valoarea expunerii se diminuează cu „diferența pozitivă dintre reducerile pentru pierderi la active și angajamente condiționale, calculate conform actului normativ al BNM aferent clasificării activelor și angajamentelor condiționale și mărimea reducerilor pentru pierderi din deprecierea acelorași active și a provizioanelor pentru pierderi la aceleași angajamente condiționale formate conform SIRF” specificată în punctul 28, 2) din proiectul Regulamentului BNM aferent fondurilor proprii ale băncilor și cerințelor de capital; -cum acest calcul se va efectua la nivelul fiecărei clase de expuneri și a expunerilor individuale ale clientului; -dacă la calculul valorii expunerii unui element de activ se ține cont de ajustările generale pentru riscul de credit.	Nu se acceptă. Conform pct.5, pentru determinarea valorii expunerii, „alte reduceri ale fondurilor proprii aferente elementului de activ” se deduc din valoarea activului. Respectiv, diferența dintre reducerile pentru pierderi din deprecierea activului și deprecierea calculată în baza IFRS se iau în calcul. Banca, prin procedurile și registrele interne, va ține evidența individuală a fiecărui activ/element extrabilanțier și a reducerilor contabile și prudențiale, atât la nivel individual cât și colectiv, generând în final calculele necesare pentru determinarea valorii expunerii. Prevederea de la pct.5 specifică expres că la determinarea valorii expunerii se iau în calcul ajustările specifice. Respectiv, ajustările generale pentru riscul de credit nu

				se includ în calculul valorii expunerii.
13	Pct.11 subpct.14) 14) expuneri sub formă de unități sau acțiuni deținute în organisme de plasament colectiv (OPC-urile);	Ministerul Justiției	La pct.11 subpct.14) și pct.14, în conformitate cu art.46 alin.(8) din Legea prenotată, se vor utiliza abrevierile OPC și ECAI, articulate corespunzător (a se vedea pct.3 al proiectului Regulamentului). La pct. 80 primul alineat se vor utiliza abrevierile FIA și OPC, iar la pct. 97 - ÎMM	Se acceptă.
14	Pct.12 Pentru a calcula valorile ponderate la risc ale expunerilor, ponderile de risc se aplică tuturor expunerilor în conformitate cu prevederile capitolului IV, <u>dacă respectivele expuneri nu sunt deduse din fondurile proprii.</u>	B.C. „Victoriabank” S.A.	Cum influențează deducerea din fonduri proprii a deținerilor de titluri de capital în entități asupra ponderării la risc a acestor active?	Comentariu. Deținerile de capital în entități care se deduc din fondurile proprii diminuează fondurile proprii și acestea nu se supun ponderării în sensul proiectului pentru a nu denatura calculul ratei fondurilor proprii.
15	Pct.23 În cazul expunerilor de tip retail, băncile pot aplica definiția stării de nerambursare prevăzută la punctul 22 mai degrabă la nivelul facilităților de credit individuale decât referitor la obligațiile totale ale debitorului.	„Banca Comercială Română Chișinău” S.A.	Propunem modificarea art.23. Considerăm că starea de nerambursare (default) se contaminează, dacă cel puțin o facilitate de credit a unui debitor este în default ar trebui să contamineze toate facilitățile de credit ale debitorului respectiv.	Comentariu. Prevederea pct.23 este conformă cu art.178 alin.(1) din Regulamentul 575/2013, fiind stabilită în baza faptului că unul din criteriile pentru atribuirea expunerii în clasa „retail” prevede că „expunerile au caracteristici similare” care ar putea favoriza contaminarea.
16		B.C. „ProCreditBank” S.A.	Pct.23 — dacă debitorul/ grupul de debitori care acționează în comun au mai multe credite, dintre care unul este	

		B.C. „Victoriabank” S.A.	<p>în stare de nerambursare, celelalte (care sunt în stare de rambursare) pot fi atribuite clasei retail? Ce se întâmplă în cazul expunerilor din clasa Societăți în cazul mai multor credite, dintre care doar unul ar fi în stare de nerambursare?</p>	<p>Astfel, băncile aleg nivelul de aplicare a definiției stării de nerambursare la nivelul debitorului și a facilității pentru toate expunerile de tip retail într-un mod în care să reflecte practicile interne de gestionare a riscurilor și indică în politicile interne abordarea privind tratamentul comun al expunerilor de tip retail.</p> <p>Totuși, banca ia în calcul faptul că unele indicii ale stării de nerambursare sunt legate mai degrabă de situația financiară a debitorului decât de statutul unei anumite expuneri, în special în cazul falimentului debitorului.</p> <p>Atunci când expunerea la care se aplică definiția stării de nerambursare la nivelul debitorului îndeplinește una din situațiile de la pct.22 din proiectul regulamentului, toate expunerile față de respectivul debitor sunt considerate în stare de nerambursare, inclusiv cele la care definiția stării de nerambursare s-ar aplica la nivelul facilității de credit. Pentru o înțelegere mai bună, sugerăm examinarea Ghidului</p>
--	--	--------------------------	--	---

				EBA privind aplicarea definiției stării de nerambursare pct.86-105 ¹ .
17	<p>Pct.24 În sensul punctului 22 subpunctul 1), elementele care trebuie considerate indicii ale improbabilității de plată includ următoarele:</p> <p>1) banca încetează să mai contabilizeze dobânda aferentă obligației din credite;</p>	„Banca Comercială Română Chișinău” S.A.	Propunem completarea pct.24, la sfârșit cu un alineat nou: „7) din evaluarea băncii se identifică o <u>scădere semnificativă a calității creditului</u> clientului ce poate conduce la incapacitatea de rambursare integrală a datoriilor”.	<p>Comentariu. Prevederea sugerată a fi inclusă drept indiciu al improbabilității de plată se regăsește în pct.24 subpct.2) „banca recunoaște o <u>ajustare specifică pentru riscul de credit, rezultată în urma perceperii unei deteriorări semnificative a calității creditului.</u>”</p>
18	<p>2) banca recunoaște o ajustare specifică pentru riscul de credit, rezultată în urma perceperii unei deteriorări semnificative a calității creditului, ulterioară momentului în care banca s-a expus la risc; [...]</p> <p>4) banca consimte o restructurare în regim de urgență a obligației din credite, în cazul în care acest lucru poate conduce la reducerea obligației financiare, ca urmare a</p>	B.C. „ProCreditBank” S.A.	Pct.24 subpct.1) — conform IFRS 9, banca nu încetează sporirea dobânzii la creditele neperformante. Cum se explică această sintagmă?	<p>Comentariu. Prevederea respectivă este un indiciu al improbabilității de plată în sensul pct.22 subpct.1), conform căruia banca consideră că fără a recurge la măsuri precum executarea garanției, este improbabil ca debitorul să-și achite în întregime obligațiile din credite față de bancă. Totodată, ținând cont de definiția noțiunii de „activ”, care reprezintă o sursă controlată de bancă, aceasta încetează calculul dobânzii odată ce nu mai are estimări rezonabile de recuperare a activului financiar.</p>

¹ https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1721448/Guidelines+on+default+definition+%28EBA-GL-2016-07%29_RO.pdf/3ca131ff-458e-4e17-982e-2562950a6109

19	amânării sau a anulării la plată a unei părți semnificative a principalului, a dobânzii sau, dacă este cazul, a comisioanelor; [...]	B.C. „ProCreditBank” S.A.	Pct.24 subpct.4) — ce înseamnă „regim de urgență”? Cum se calculează dacă partea principalului este semnificativă? Dacă expunerea este prolongată, cum se calculează partea semnificativă amânată — în cazul dat principalul fiecărei plăți va fi mai mic decât a fost până la restructurare.	<p>Comentariu. Restructurarea în regim de urgență presupune o restructurare a expunerii unui debitor care se confruntă sau este pe cale să se confrunte cu dificultăți în îndeplinirea angajamentelor sale financiare și nu o restructurare din alte motive, cum ar fi desfășurarea businessului.</p> <p>Pentru a calcula „cu cât se reduce obligația financiară din credite”, banca ia în considerare valoarea actualizată a fluxurilor de numerar de până la/ și după restructurare.</p> <p>Pentru o înțelegere mai aprofundată, sugerăm consultarea Ghidului EBA¹ (pct.49-55).</p>
20	Pct.25	B.C. „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” S.A.	La pct.25 subpct.4) este necesar de înlocuit sintagma „instituțiile” cu cea de „băncile”.	Se acceptă.
21	Pct.26 Băncile care utilizează date externe care nu sunt prin ele însele coerente cu definiția stării de nerambursare prevăzută la punctele 22 și 23, trebuie să efectueze ajustările adecvate pentru a obține o echivalență substanțială cu definiția stării de nerambursare.	B.C. „ProCreditBank” S.A.	Pct.26 — la ce se referă formularea „date externe”?	<p>Comentariu. Prevederea se referă la abordarea bazată pe modele interne de rating și urmează a fi exclusă.</p>

22	<p>Pct.27 Dacă banca constată că o expunere considerată anterior ca fiind în stare de nerambursare nu mai prezintă niciuna din caracteristicile care declanșează starea de nerambursare timp de cel puțin 3 luni, se clasifică astfel cum ar proceda în cazul unei expuneri care nu se află în stare de nerambursare. În cursul perioadei menționate, banca va lua în considerare comportamentul și situația financiară a debitorului. Dacă definiția stării de nerambursare devine ulterior aplicabilă, banca consideră că a intervenit o altă stare de nerambursare.</p>	B.C. „Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” S.A.	La pct.27 propunem excluderea sintagmelor „timp de cel puțin 3 luni” și „în cursul perioadei menționate, banca va lua în considerare comportamentul și situația financiară a debitorului”, dat fiind faptul că „dacă definiția stării de nerambursare devine ulterior aplicabilă , banca consideră că a intervenit o altă stare de nerambursare”.	<p>Nu se acceptă. Termenul de monitorizare de 3 luni are ca scop ca excluderea din clasa de expuneri în stare de nerambursare să nu conducă la un număr excesiv de stări de nerambursare ce vor reveni la o altă stare decât cea de nerambursare, la scurt timp după ce au fost recunoscute ca fiind în incapacitate de plată, și respectiv reducerea cerințelor de capital. Astfel, termenul respectiv constituie o perioadă rezonabilă pentru a conchide cu privire la capacitatea debitorului de a administra datoria față de bancă.</p>
23	<p>Secțiunea a 2-a. Expuneri față de administrații regionale sau autorități locale</p>	B.C. „Victoriabank” S.A.	În cazul expunerilor față de administrațiile regionale și autoritățile locale finanțate în valută se aplică ponderea de risc de 100% (conform p. 17)?	<p>Comentariu. Conform proiectului regulamentului și prevederile Regulamentului UE 2013/575, o pondere de 20% se aplică expunerilor față de administrațiile regionale și autoritățile locale din RM exprimate și finanțate în moneda națională. Totodată,</p>

				expunerile față de administrațiile regionale și autoritățile locale din RM finanțate în valută nu cad sub incidența pct.32 și conform pct.17 primesc o pondere de risc de 100%.
24	<p>Pct.35 Administrațiile regionale și autoritățile locale din Republica Moldova reprezintă autoritățile administrației publice locale la care se face referire în cadrul Legii nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.32-35 art.116).</p>	Ministerul Justiției	Pct. 35 se va examina suplimentar pentru a stabili cu claritate autoritățile vizate în acest punct (a se vedea în acest sens art. 110 și 111 din Constituția Republicii Moldova, Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, precum și se va ține cont de Legea nr. 438 din 28 decembrie 2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova). Subsecvent, se va revedea și pct. 36.	<p>Comentariu. Sintagma „expuneri față de administrații regionale și autorități locale” a fost transpusă conform prevederii Regulamentului EU 575/2013, pentru a include și expunerile față de administrații regionale și autorități locale din afara RM.</p>
25	<p>Pct.37 Prin derogare de la punctul 30, expunerile față de entitățile din sectorul public pentru care nu este disponibilă o evaluare de credit realizată de o ECAI desemnată primesc o pondere de risc în corespundere cu nivelul de calitate a creditului atribuit expunerilor față de administrația centrală, în conformitate cu tabelul 2</p>	Ministerul Justiției	Pct. 37 se va reexamina în partea ce ține de formularea drept o normă derogatorie de la prevederile pct. 30 al proiectului regulamentului, potrivit căruia „Expunerilor față de administrația centrală a Republicii Moldova și Banca Națională a Moldovei denumite și finanțate în lei moldovenești li se aplică o pondere de risc de 0%”. Potrivit pct. 3 al proiectului regulamentului prin termenul „entitate din sectorul public” se înțelege un organism fără caracter comercial subordonat administrațiilor	<p>Comentariu. Ratingul de țară al RM echivalează cu un risc de 100%. În baza pct.30, expunerile în moneda națională față de administrația centrală a RM primesc o pondere de 0%, ceea ce corespunde nivelului 1 de calitate a creditului. Astfel, în lipsa unei prevederi derogatorii de la pct.30, interpretarea pct.37 poate fi ambiguă, încât pentru expunerile față de entitățile din sectorul public din RM, care nu dispun de o evaluare de credit, se va aplica o</p>

			centrale, regionale etc. Astfel, în măsura în care subiecții prevăzuți în pct. 30 și pct. 37 sunt diferiți, derogarea de la pct. 30 creează confuzii.	pondere de risc conform nivelului 1 de calitate a creditului, care corespunde ponderii de 20%.
26	Pct.41 În situații excepționale, expunerile față de entitățile din sectorul public din Republica Moldova pot fi tratate ca expuneri față de administrația centrală din Republica Moldova dacă în opinia Băncii Naționale a Moldovei nu există diferență în ceea ce privește riscul între expuneri, datorită existenței unei garanții adecvate din partea administrației centrale a Republicii Moldova.	B.C. „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” S.A.	În vederea uniformizării și a unei abordări standardizate de către sistemul bancar autohton, propunem a specifica criteriile în vederea identificării: „situații excepționale” din pct.41.	Se acceptă.
27	Secțiunea a 6-a. Expuneri față de bănci Secțiunea a 7-a. Expuneri față de băncile care beneficiază de rating Secțiunea a 8-a. Expuneri față de băncile care nu beneficiază de rating	B.C. „Victoriabank” S.A.	În cazul unei expuneri față de o bancă din Ucraina, care nu beneficiază de rating, cu o scadență inițială de până la 3 luni, se aplică ponderea de risc de 150% (nivelul 6 de calitate a creditului atribuit administrației centrale conform p.55), fapt ce contravine aplicării ponderii de 100% pentru expunerile față de bănci din țările care nici nu beneficiază de rating (p. 56) sau 20% conform p.57?	Comentariu. În cazul în care banca dispune de rating, pentru expunerile față de aceasta se aplică prevederile secțiunii a 7-a „Expuneri față de băncile care beneficiază de rating”. Prevederea aferentă tratamentului preferențial al expunerilor cu o scadență inițială efectivă de cel mult 3 luni, față de o bancă care nu

				beneficiază de rating, a fost exclusă. Expunerile față de o bancă care nu dispune de rating dintr-o țară care la fel nu beneficiază de rating, indiferent de scadența expunerii, acestea se ponderează cu 100%.
28	Pct.63 <i>Expunerii de tip retail</i> Expunerile care respectă cumulativ următoarele criterii primesc o pondere de risc de 75%: 1) expunerea este față de una sau mai multe persoane fizice sau față de o întreprindere mică sau mijlocie (ÎMM);	Ministerul Justiției	La pct. 63, 71, 73, 77 se vor vedea cuvintele „garantată integral și pe deplin”, pentru a evita exprimarea pleonastică.	Comentariu. Această sintagmă are ca scop acoperirea atât ca mărime cât și ca valoare expunerea garantată cu bunuri imobile. Totodată, aceasta este o noțiune uzuală, utilizată în statele UE și de către Autoritatea Bancară Europeană.
29	2) expunerea face parte dintr-un număr semnificativ de expunerii cu caracteristici similare, astfel încât riscurile asociate unei astfel de creditări sunt reduse considerabil; 3) suma totală datorată băncii, întreprinderii–mamă și filialelor acesteia, incluzând orice expunere în stare de nerambursare, de către clientul debitor sau de către grupul de clienți aflați	B.C. „Moldova Agroindbank” S.A.	La pct.63 al regulamentului, de înlocuit sintagma „nu depășește 5 milioane de lei moldovenești”, cu sintagma „nu depășește echivalentul 1 milion EUR”, în conformitate cu art.123, lit.c) din Regulamentul 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012.	Nu se acceptă. Pragul de 5 milioane lei moldovenești a fost stabilit pornind de la activitatea de creditare a RM și ținând cont că în limita respectivă nu se includ expunerile garantate integral și pe deplin cu bunuri imobile cu destinație locativă.
30		B.C. „Energbank” S.A.	La pct.63(1) și pct.98(2) propunem specificarea sursei de date, pe care băncile pot să o folosească pentru identificarea întreprinderilor mici sau	Nu se acceptă. În procesul de acordare a creditelor, banca identifică debitorul pentru evaluarea

	în legătură, dar excluzând expunerile garantate integral și pe deplin cu bunuri imobile cu destinație locativă care au fost atribuite clasei de expuneri menționate la punctul 11 subpunctul 9), nu depășește <u>5 milioane lei moldovenesti</u> , potrivit informațiilor deținute de bancă. Banca întreprinde toate măsurile necesare pentru a obține informația respectivă.		mijlocii, precum și cifra de afaceri anuală a lor, ca exemplu baza de date a Biroului Național de Statistică.	capacității de rambursare. Astfel, pentru a identifica debitorii IMM, băncile vor utiliza criteriile stabilite prin <u>Legea nr.179 din 21.07.2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii</u> .
31		B.C. „ProCreditBank” S.A.	Pct. 63 subpct.2) — ce semnificație are formularea „expuneri cu caracteristici similare”?	Comentariu. Urmare caracteristicilor comune ale expunerilor, riscurile asociate acestora sunt apropiate (sunt de aceeași natură). Prevederi aferente grupelor de active financiare cu caracteristici comune (similare) ale riscului de credit se regăsesc și în IFRS 9 „Instrumente financiare”.
32		B.C. „ProCreditBank” S.A.	Pct.63 subpct.3) — dacă expunerea în sumă mai mare de 5 milioane lei este față de o persoană fizică, expunerea se atribuie la clasa Societăți?	Comentariu. În cazul în care banca deține o expunere față de o persoană fizică, ce depășește limita de 5 milioane lei și care nu este garantată cu bunuri imobile, în baza pct.17 din regulamentul, expunerii respective i se aplică o pondere de risc de 100%. Respectiv, banca clasifică expunerea în clasa „alte elemente”.
33		B.C. „Victoriabank” S.A.	Conform EBA https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/single-rulebook/interactive-single-rulebook/-/interactive-single-rulebook/article-id/1486 , pentru determinarea expunerilor de tip retail	Comentariu. Răspunsul EBA vizează art.147 din Regulamentul UE 575/2013 privind abordarea IRB, în timp ce

			se aplica una din definițiile din p. 63, iar pragul stabilit pentru suma totală datorată băncii de către grupul de clienți aflați în legătură se referă la IMM și nu grupului de debitori persoane fizice aflate în legătură (spre exemplu: expunerea față de un grup de persoane fizice aflate în legătură în suma mai mare de pragul de 5 mln. MDL).	proiectul transpune prevederile privind abordarea standardizată. Totodată, conform art.123 din Regulamentul UE 575/2013 pentru atribuirea unei ponderi de 75% urmează a fi îndeplinite criteriile de la lit. (a)-(c).
34	Pct.69 Partea unei expuneri care este tratată ca fiind garantată integral cu un bun imobil nu poate fi mai mare decât <u>suma gajată a valorii de piață a bunului respectiv.</u>	B.C. „Moldova Agroindbank” S.A.	În scopul interpretării corecte și univoce a pct.69 din regulament, considerăm necesar de înlocuit sintagma „suma gajată a valorii de piață a bunului respectiv”, cu sintagma „valoarea de piață a bunului respectiv gajat”.	Comentariu. Sintagma este conformă cu varianta engleze a art.124 din Regulamentul UE 575/2013 „The part of an exposure treated as fully secured by immovable property shall not be higher than the pledged amount of the market value”. Propunerea distorsionează sensul prevederii, care vizează o sumă a activului care poate fi mai mică decât valoarea de piață a gajului.
35	Pct.71 subpct.1) Expunerile garantate integral și pe deplin cu ipotecă asupra bunurilor imobile cu destinație locativă situate în Republica Moldova sunt tratate după cum urmează: 1) expunerile sau orice parte a unei expuneri garantate	B.C. „ProCreditBank” S.A.	Pct.71 subpct.1) loturile de pământ la care categorie de bunuri imobile se atribuie?	Comentariu. Clasa expunerilor garantate integral și pe deplin cu ipotecă asupra bunurilor imobile prevede expres caracteristicile bunurilor imobile eligibile ponderării cu o rată redusă (50% și 75%). Respectiv, în sensul proiectului regulamentului, loturile de pământ nu întrunesc condițiile expunerilor

	integral și pe deplin cu ipoteți asupra bunurilor imobile cu destinație locativă care sunt sau urmează a fi ocupate sau date în chirie de proprietar sau de beneficiarul efectiv, în cazul contractelor privind investițiile în construcția apartamentelor în conformitate cu legislația privind cadastrul bunurilor imobile, primesc o pondere de risc de 50%;			garantate integral și pe deplin cu ipoteți asupra bunurilor imobile cu destinație locativă sau comercială. Respectiv, în conformitate cu pct.67 din proiectul regulamentului, acestea urmează a primi o pondere de 100%.
36	Pct.73 <i>Expunerile garantate integral și pe deplin cu ipoteți asupra bunurilor imobile cu destinație comercială</i> situate în Republica Moldova sunt tratate după cum urmează: 1) expunerile sau orice parte a unei expuneri garantate integral și pe deplin cu ipoteți asupra birourilor sau a altor sedii comerciale primesc o pondere de risc de 75%, cu excepția bunurilor imobile, precum și a bunurilor imobile cu echipament aferent ce	B.C. „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” S.A.	În vederea uniformizării și a unei abordări standardizate de către sistemul bancar autohton, propunem a specifica criteriile în vederea identificării: „valorii de piață și amplasarea geografică care nu va permite recuperarea într-o perioadă mai mică de 3 ani” din pct.73 subpct.1).	Se acceptă.
37	a unei expuneri garantate integral și pe deplin cu ipoteți asupra birourilor sau a altor sedii comerciale primesc o pondere de risc de 75%, cu excepția bunurilor imobile, precum și a bunurilor imobile cu echipament aferent ce	B.C. „Moldova Agroindbank” S.A.	La pct.73 sugerăm excluderea sintagmei „cu excepția bunurilor imobile, precum și a bunurilor imobile cu echipament aferent ce reprezintă parte componentă a unui complex patrimonial, a căror valoare de piață și amplasare geografică nu va permite recuperarea acestora într-o perioadă mai mică de 3 ani”.	Comentariu. Prevederea a fost redactată, pentru a asigura o evaluare corespunzătoare a riscului de credit aferent activelor garantate integral și pe deplin cu bunuri imobile cu destinație comercială.

38	reprezintă parte componentă a unui complex patrimonial, valoarea de piață a căroră și amplasarea geografică nu va permite recuperarea acestora într-o perioadă mai mică de 3 ani;	B.C. „Victoriabank” S.A.	Cum va fi calculată perioada de recuperare a bunului imobil? Pentru a determina perioada estimată de recuperare este posibil a utiliza raționamentul profesional?	Comentariu. La estimarea perioadei de recuperare se analizează cel puțin valoarea de piață și amplasarea geografică, informații care stau la baza raționamentului și respectiv a deciziei băncii.
39	Secțiunea a 14-a. Expuneri în stare de nerambursare	B.C. „Victoriabank” S.A.	În scopul p.75 (1), ajustări specifice se vor considera provizioanele formate în baza IFRS 9?	Comentariu. Ajustările specifice menționate în proiect sunt definite în proiectul HCE al BNM „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la calculul de către bănci al ajustărilor specifice și al ajustărilor generale pentru riscul de credit” prezentat băncilor pentru consultări publice pe data de 2.02.2018.
40	Pct. 89-96 <i>Alte elemente</i>	B.C. „Energbank” S.A.	Propunem ca să fie stabilit un prag al ne semnificativității expunerii (de ex. 1 000 de lei) pe care băncile pot să clasifice în „Alte expuneri” cu ponderea de risc 100%. Actualmente, în bănci există expuneri față de clienți inactivi (de ex. comision pentru deservirea contului), pe care nu este posibil de a clasifica ca o expunere față de societăți sau expunere de tip retail din cauza lipsei datelor.	Nu se acceptă. Conform pct.17 din proiectul regulamentului, în cazul expunerilor pentru care capitolul IV nu prevede o metodă de calcul, se aplică o pondere de risc de 100 %. Respectiv, în cazul în care expunerea băncii nu corespunde criteriilor pentru a fi atribuită unei anumite clase de expuneri, banca îi aplică ponderea de 100% și o include în clasa de expuneri „alte elemente”.

41	<p>Pct.95 În cazul în care o bancă oferă protecție a creditului care acoperă un număr de expuneri în condiții potrivit cărora al n-lea caz de nerambursare dintre expuneri declanșează plata și acest eveniment de credit conduce la terminarea contractului [...]</p>	Ministerul Justiției	Vis-a-vis de pct. 95, semnalăm că, în conformitate cu terminologia juridică, un contract încetează, se execută, reziliază etc. dar nu se termină.	Se acceptă.
42	<p>Pct.98 Pentru scopurile prezentului capitol: 1) expunerea trebuie să fie inclusă în clasa de expuneri de tip retail, în clasa de expuneri față de societăți sau în clasa de expuneri garantate cu ipotecă asupra bunurilor imobile. Expunerile în stare de nerambursare se exclud;</p>	B.C. „ProCreditBank” S.A.	Pct.98 — în cazul în care într-un grup de clienți care acționează în comun, o companie este conformă cifrei de afaceri ÎMM, iar alta nu este ÎMM, se consideră expunerea față de aceste companii ca o expunere ÎMM sau non-ÎMM?	Comentariu. Deducerea cerințelor de capital pentru riscul privind expunerile față de ÎMM-uri are ca scop susținerea activității entității recunoscută drept ÎMM după criteriul cifrei de afaceri. Respectiv, expunerii față de o entitate non-ÎMM care acționează în comun cu o ÎMM nu i se aplică factorul de deducere de 0,7619.
43	<p>2) o ÎMM se determină în conformitate cu art.5 alin.(1) din Legea nr.179 din 21 iulie 2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii. Dintre criteriile enumerate la art.5 din legea nominalizată, se ia în</p>	B.C. „Moldova Agroindbank” S.A.	La pct.98 al regulamentului, subpct.3) de înlocuit sintagma „nu depășește 7,5 milioane de lei moldovenești”, cu sintagma „nu depășește echivalentul a 1,5 milioane EUR”, în conformitate cu articolul 501, lit. (c) din Regulamentul 575/2013.	Nu se acceptă. Pragul de 7,5 milioane lei moldovenești a fost stabilit în baza limitei stipulate la pct.63, prin menținerea raportului prevăzut în Regulamentul 575/2013.

	<p>considerare doar cifra de afaceri anuală;</p> <p>3) suma totală datorată băncii, [...] incluzând orice expunere în stare de nerambursare, de către clientul debitor sau de către grupul de clienți aflați în legătură, dar excluzând creanțele sau creanțele contingente garantate cu bunuri imobile cu destinație locativă, nu trebuie să depășească 7,5 milioane lei moldovenești, potrivit informațiilor deținute de bancă.</p>			
44	<p>Pct.109</p> <p>O bancă trebuie să utilizeze evaluările de credit solicitate de către debitor (evaluări de credit solicitate). Cu toate acestea, o bancă poate utiliza evaluări de credit nesolicitate în cazul în care Banca Națională a Moldovei, prin decizia sa, confirmă că evaluările de credit nesolicitate ale unei ECAI nu diferă, în ceea ce privește calitatea, de evaluările de credit solicitate</p>	B.C. „Victoriabank” S.A.	<p>Specificați expres care sunt evaluările ECAI solicitate de către debitor? Cum putem determina statutul de solicitat și nesolicitat? (p. 109) Când se estimează că BNM sa emită decizia de confirmare că evaluările de credit solicitate ale unei ECAI nu diferă, în ceea ce privește calitatea, de evaluările de credit solicitate ale respectivei ECAI (conform p. 109)?</p>	<p>Comentariu.</p> <p>Evaluările solicitate sunt evaluările efectuate de către ECAI la solicitarea debitorului.</p> <p>ECAI poate efectua evaluări fără a avea solicitarea și acordul debitorului pentru o evaluare de credit. În scopul evitării manipularilor din partea societăților de evaluare externă a creditului, prevederea privind evaluările de credit nesolicitate a fost exclusă.</p>

	ale respectivei ECAI. Banca Națională a Moldovei revocă respectiva confirmare, în special dacă ECAI a utilizat o evaluare de credit nesolicitată pentru a pune presiuni asupra entității evaluate[...]			
45	Anexa nr.1 <i>Distribuirea elementelor extrabilanțiere în categorii de risc</i>	B.C. „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” S.A.	Pe de o parte, pct.4 prevede că factorul de conversie în mărime de 0%, risc scăzut, se atribuie pentru „facilitățile de credit neutilizate care pot fi anulate necondiționat în orice moment fără notificare...”, iar pe de alta parte, art.1241, pct.(4) din Codul Civil al RM prevede că „Dreptul de refuz prevăzut la alin.(1)-(3) poate fi exercitat doar dacă partea care refuză notifică cealaltă parte într-un termen rezonabil până la momentul executării obligațiilor ce constituie obiectul refuzului”. Astfel, propunem a aplica prevederea acelei autorități care prevalează.	Comentariu. Prevederile art.1241 din Codul Civil al RM vizează creditul bancar, în timp ce prevederea privind anularea necondiționată din anexa nr.2 vizează angajamentele condiționale.
46	Anexa nr.2 <i>Secțiunea 1. Cerințe pentru garanțiile reale sub forma bunurilor imobile</i> 2. Următoarele cerințe privind securitatea juridică trebuie să fie îndeplinite: [...]	B.C. „Victoriabank” S.A.	Se face mai mult referință la evaluarea și monitorizarea bunurilor imobile, îndeosebi locative și comerciale - cum rămâne cu celelalte tipuri de gaj și celelalte tipuri de bunuri imobile?	Comentariu. Anexa nr.2 prevede cerințe pentru garanțiile reale sub forma bunurilor imobile în scopul atribuirii creditelor clasei de expuneri garantate integral și pe deplin cu ipotecă asupra bunurilor imobile locative sau comerciale și respectiv

	c) contractul de gaj și procesul juridic care stă la baza acestuia <u>permite băncii să realizeze valoarea protecției într-un interval de timp rezonabil.</u>			atribuirea unei ponderi de 50% și 75%.
47	3. Trebuie să fie îndeplinite următoarele cerințe privind monitorizarea valorilor bunurilor imobile și evaluarea bunurilor imobile: a) băncile trebuie să monitorizeze valoarea bunurilor imobile în mod frecvent, și cel puțin o dată în fiecare an în cazul bunurilor imobile cu destinație comercială și cel puțin o dată la fiecare trei ani în cazul bunurilor imobile cu destinație locativă. Băncile trebuie să efectueze monitorizarea mai frecventă în cazul în care condițiile de piață suferă modificări semnificative;	Banca Comercială Română Chișinău S.A.	La pct.2 litera c) din anexa nr.2 rugăm să fie dezvăluită noțiunea „interval de timp rezonabil”.	Comentariu. Noțiunea „interval de timp rezonabil” presupune cel mai scurt timp posibil, fără crearea unor prejudicii.
48	b) evaluarea bunurilor imobile trebuie să fie revizuită cel puțin o dată la fiecare trei ani sau mai frecvent atunci când informațiile de care dispun	B.C. „Moldindconbank” S.A. B.C. „Victoriabank” S.A.	În anexa nr.2, pct.3 lit.a) e necesar a explica în ce constă „monitorizarea valorii bunurilor imobile” de către bănci.	Comentariu. În contextul prevederilor pct.3 lit.a) din anexa nr.2, o cerință în sensul atribuirii expunerii la clasa „expuneri garantate integral și pe deplin cu ipotecă” și respectiv atribuirea unei ponderi de risc mai reduse, constă în monitorizarea valorii imobilului, ceea ce presupune compararea valorii de piață a bunului imobil la momentul gajării cu nivelul prețurilor de pe piața imobiliară. Monitorizarea respectivă nu implică o reevaluare a bunurilor imobile.
49		B.C. „Moldova Agroindbank” S.A.	Expunerea pct.3 lit.b) din anexa nr.2 a regulamentului în redacția art.208 alin.(3) lit.(b) din Regulamentul 575/2013 și anume: „Evaluarea bunurilor imobile trebuie revizuită atunci când informațiile de care dispun instituțiile indică faptul că valoarea bunurilor imobile ar fi putut să scadă semnificativ în comparație cu nivelul	Se acceptă. Pragul de 5% a fost diminuat la 2% pentru o evaluare corespunzătoare a riscului de credit.

	băncile indică faptul că valoarea bunurilor imobile ar fi putut să scadă semnificativ în comparație cu nivelul general al prețurilor de pe piață. Această revizuire trebuie să fie efectuată de către un evaluator care are calificarea, abilitățile și experiența necesare pentru a efectua o evaluare și care este independent de procesul de luare a deciziei aferente creditului. Criteriile aferente nominalizării evaluatorului sunt prevăzute în politicile interne ale băncii.		general al prețurilor de pe piață; această revizuire trebuie efectuată de către un evaluator care are calificarea, abilitățile și experiența necesare pentru a efectua o evaluare și este independent de procesul de luare a deciziei de acordare a creditului. Pentru împrumuturi care depășesc echivalentul a 3 milioane EUR sau 5 % din valoarea fondurilor proprii ale unei instituții, evaluarea bunului imobil se revizuieste de către un astfel de evaluator cel puțin o dată la fiecare trei ani.” În susținerea acestei propuneri menționăm, că redacția actuală a punctului dat va genera pentru bănci costuri suplimentare nejustificate.	
50		B.C. „Victoriabank” S.A.	Conform CRR 575/2013 periodicitatea reevaluării bunurilor imobile de către o companie de evaluare independentă depinde de tipul bunului imobil și valoarea expunerii creditului. În acest regulament nu se fac astfel de mențiuni.	Comentariu. Anexa nr.2 din proiect transpune art.208 din Regulamentul UE 575/2013.
51			În anexa nr.2, pct.3 lit.b), e necesar a defini sintagma „evaluator care are calificare”, deoarece calificarea poate fi tratată prin deținerea studiilor în domeniul evaluării sau deținerea de către evaluator a certificatului de	Comentariu. Nivelul minim de calificare este acoperit de certificarea evaluatorilor bunurilor imobile conform Legii cu privire la activitatea de evaluare nr. 989-XV din 18.04.2002. Totodată, pct.3 a

			calificare obținut în urma atestării acestuia.	fost completat cu textul: „Criteriile aferente nominalizării evaluatorului sunt prevăzute în politicile interne ale băncii”.
52		B.C.,„COMERȚBANK”S.A.	Nu are propuneri	
53		„FinComBank” S.A.	Nu a prezentat aviz	
54		B.C. „EuroCreditBank” S.A	Nu a prezentat aviz	
55		B.C. „Victoriabank” S.A.	Nu a prezentat aviz	